

Biblická hodina (BH) pre dospelých, Bratislava, Legionárska 6, štvrtok: 19. 9. 2024, 18.00 h., cyklus: ŽALMY, téma: **ŽALM 37**

„1 Dávidov. Nevzblkni hnevom proti zlosynom, nezávid páchatelom bezprávia, 2 lebo rýchlo uschnú ako tráva a uvädnu ako zelená bylina. 3 Dôveruj Hospodinovi a čiň dobre, bývaj v krajine, pravdu ostríhaj! 4 Raduj sa v Hospodinovi a dá ti, po čom ti srdce túži. 5 Uval' na Hospodina svoju cestu, dúfaj v Neho a On vykoná. 6 Vyvedie tvoju pravdu ako svetlo a tvoje právo ako jasné poludnie. 7 Utíš sa pred Hospodinom a čakaj na Neho, nevzblkni hnevom proti tomu, kto má úspech v živote, proti človeku, ktorý strojí úklady. 8 Zanechaj hnev a opušť zlosť, nevzblkni hnevom, to vedie len k zlému. 9 Lebo zlosynovia budú vyťatí, no dúfajúci v Hospodina vlastniť budú zem. 10 Máličko ešte, a niet bezbožníka, pozrieš na jeho miesto, a hľa, nieto ho. 11 Lež pokorní budú vlastniť zem a radovať sa v hojnosti blaha. 12 Bezbožný snuje nástrahy proti spravodlivému, zubami škripe na neho. 13 Ale Pán sa mu smeje, lebo vidí, že príde jeho deň. 14 Bezbožníci tasia meč a napínajú luk, aby porazili biedneho a chudobného a pobili tých, ktorí žijú statočne. 15 Ich vlastný meč im vnikne do srdca, ich luky budú polámané. 16 Lepšie je máličko, čo má spravodlivý, ako nadbytok u mnohých bezbožných. 17 Lebo ramená bezbožníkov budú polámané, ale spravodlivých podopiera Hospodin. 18 Pozná Hospodin dni bezúhonných a ich dedičstvo ostáva až naveky. 19 Nevyjdú na hanbu v zlý čas a nasýtia sa v čase hladu. 20 Lebo bezbožníci zahynú a nepriatelía Hospodinovi ako pôvab lúčin rozplynú sa v dym, pomínú. 21 Bezbožný si požičiava, a nespláca, ale spravodlivý je štedrý a rozdáva. 22 Lebo Ním požehnaní vlastniť budú zem, ale Ním prekliati budú vyťatí.

23 Hospodin vedie kroky muža, tie sú pevné, a záľubu má v jeho obcovaní, 24 Ak padne, neostane ležať, lebo Hospodin mu podopiera ruku. 25 Mladý som bol, a zostarel som, no spravodlivého nevidel som opusteného, ani jeho potomstvo žobrať chlieb. 26 Neprestajne je štedrý a požičiava, aj jeho potomstvo je požehnaním. 27 Odstúp od zlého a rob dobre, tak budeš prebývať naveky. 28 Lebo Hospodin právo miluje a neopustí svojich zbožných; naveky budú zachovaní, ale potomstvo bezbožníkov bude vyťaté. 29 Krajinu budú vlastniť spravodliví, naveky budú v nej prebývať. 30 Ústa spravodlivého vravia múdrosť a jeho jazyk vyslovuje právo. 31 On má v srdci zákon svojho Boha, jeho kroky sa neskláti. 32 Bezbožný striehne na spravodlivého a snaží sa ho usmrtiť. 33 Hospodin ho však v jeho ruke nenechá, nedovolí ho odsúdiť, keď príde na súd. 34 Očakávaj Hospodina a zachovávaj Jeho cestu, On povýši ťa, aby si vlastnil krajinu; prizrieš sa na vykynoženú bezbožných. 35 Videl som násilného bezbožníka, vypínal sa ako zelený

strom, 36 ale pomínul sa, ajhľa, už ho niet, hľadal som ho, ale nenašiel sa. 37 Pozoruj nevinného a hľad' na statočného, lebo muž pokoja má budúcnosť. 38 Ale všetci priestupníci budú vykynožení, potomstvo bezbožníkov bude vyťaté. 39 Záchrana spravodlivých je od Hospodina, On im je útočiskom v čase súženia. 40 Hospodin im pomáha a vyslobodzuje ich, vyslobodzuje ich od bezbožníkov a zachraňuje ich, lebo sa k Nemu utiekajú.“

Úvod: abecedný žalm

Akrostich je báseň, ktorej začiatkové písmená, či slová každého verša tvoria slovo, alebo meno adresáta alebo autora básne. V SZ v knihách Žalmy aj Žalospevy nachádzame abecedné akrostichy. Znamená to, že každý verš (napr. v Ž 34.) alebo každý druhý verš (v Ž 37.) sleduje poradie 22 písmen hebrejskej abecedy. Všimnúť si to môžeme v Študijnej Biblii. Abecedné akrostichy sú svedectvom, že **biblické texty nie sú žiadnou zlátaninou, ale - už aj svojou štruktúrou - premysleným literárnym dielom.**

Pravdaže, nemenej záleží na obsahu. Ž 37. je **didaktická báseň - pouča aj vychováva. Je obsahovo bohatou kázňou.** Zdá sa, že jej **autor mal mnoho životných skúseností, lebo si počína ako otec dávajúci dobré rady svojim potomkom,** aby ich uchránil všeličoho, čím by si mohli uškodiť. Hlavnú myšlienková línia je predstavená vo v. 1 - 11. Najmä tie si bližšie všimneme.

1. Prvá rada: Nehnevaj sa a nezávid'

Od spisovateľky Pearl Buckovej pochádza výrok: **„Najnebezpečnejšie srdcové choroby sú nenávisť, závisť a sebecko.“** Toto prízvukuje 37. žalm hneď v úvode.

V. 1: „Nevzbíkní hnevom proti zlosynom, nezavid' páchatelom bezprávia.“ Závist' môže nenápadne, no postupne poškodiť aj vzťah veriaceho človeka k Bohu. Závist' sa do života veriaceho ľahko vkradne, keď vidí, že spravodliví prežívajú skúšky a trápenia, kým bezbožní majú úspech. Práve **kontrast medzi spravodlivými a nespravodlivými je dominantnou témou 37. žalmu.**

Biblia pozná len 2 skupiny ľudí: spravodlivých a páchatel'ov bezprávia. Začalo sa to už Kainom a Ábelom (1M 4). Mnohí by si priali ešte tretiu skupinu, najmä tí, ktorí sa nechcú počítať k páchatel'om neprávosti, ale ani k veriaciom. Pán Ježiš vraví, že takýchto **duchovne vlašných ľudí vyplúje zo svojich úst** (Zjav 3, 16).

Náš pohľad ľahko uviazne pri tom, čo máme pred očami (1S 16, 3). A potom sa dostávame do rozpakov, **prečo sa nespravodlivým darí, ako by ich sprevádzalo Božie požehnanie, zatiaľ čo bohabojní ako by boli Bohom zabudnutí či opustení.** Tieto otázky sa v Písme objavujú znova a znova, napr. v knihe Jób či v Ž 73. Keď niekto v staroveku zažíval súženie, bol všeobecne pokladaný za hriešnika, ktorý trpí pre svoje viny. Žalm 37. radí tým, **aby sme sa nedali premôcť hnevu a závisti, ale prenechali riešenie Bohu, nerezignovali a nezišli z dobrej cesty.** Zlí nebudú mať dlhé trvanie. Podobajú sa tráve - „*rýchlo uschnú a uvädnu ako zelená bylina*“ (v. 2, por. aj v. 10).

Neuviaznime pohľadom na druhých, omnoho požehnanejšie je vierou hľadiť na Krista, Pôvodcu a Dokonávateľa našej viery (Žid 12,

3a). Výstrah pre závistlivým poškuľovaním po tých, ktorí žijú len podľa svojich prianí, a nedbajú na Božie predstavy, nie je nikdy dost' - ani v cirkvi. Jakub (4, 1 - 3) píše: „¹ *Odkiaľ sú medzi vami boje a odkiaľ zrážky? Či nie odtiaľ - z vašich žiadostí, ktoré bojujú vo vašich údoch?* ² *Túžobne žiadate, ale nemáte; vraždíte a horlíte, ale nemôžete dosiahnuť; máte zrážky a boje (medzi sebou) - ale (nič) nemáte, lebo neprosíte;* ³ *prosíte, ale nedostávate, lebo zle prosíte, aby ste to premárnili na svoje žiadosti!*“

2. Druhá rada: Dôveruj Hospodinovi a čiň dobre (v. 3)

Kto vierou hľadí na Krista, nemá dôvod hnevať sa, ani závidieť. Ved' **vidí svojho Pána, „ktorý dobre činil, ... pretože Boh bol s Ním“** (Sk 10, 38) Božie deti nehľadia na to, čo majú druhí, ale vierou sa dívajú na Boha, Ježiša Krista - „**v Ňom sú skryté všetky poklady múdrosti a poznania**“ (Kol 2, 3).

Dôverujeme Bohu, ktorý zmôže omnoho viac ako my, ktorý dopustí, ale neopustí. **Dôvera v Boha neznamená prepadnúť pasivite či lenivosti.** K rade: „*Dôveruj Hospodinovi*“ je preto pripojená aj výzva: „*Čiň dobre.*“ Dôverovať Hospodinovi a činiť dobre sa požaduje jedným dychom. Kde očakávame na Božie činy, je väčšmi otvorený priestor aj pre našu zodpovednosť, naše konanie, tam, kde žijeme. Tu nám Pán Boh pripravil príležitosti pomáhať, povzbudzovať, potešovať, zvestovať mocné Božie činy. G 6, 10: „*A tak teda, **dokiaľ máme čas, čiňme dobre všetkým, ale najmä domácim viery.***“

3. Tretia rada: Raduj sa v Hospodinovi (v. 4)

Máme radosť z krásnych prírodných scenérií, z vône kvetov, príjemnej hudby. Vtedy miznú ťaživé myšlienky. Božie slovo nás nabáda: „*Pozorujte polhé ľalie, ako rastú, nenamáhajú sa a nepradú*“ (Mt 6, 28) V Bohu, Jeho konaní, je naviac možností na radosť. Ezdráš - uprostred neľahkých zápasov - vyznáva: „**Radosť z Hospodina je vašou silou**“ (Neh 8, 10). Povzbudzujú nás k tomu aj slová Ž 40, 3 - 4: „*Vyzdvihol ma zo záhubnej jamy, z bahna a blata; na skalu postavil moje nohy a upevnil mi kroky. ⁴ Vložil mi do úst novú pieseň, chválospev nášmu Bohu. Mnohí to uvidia a budú sa báť a budú dúfať v Hospodina.*“

4. Štvrtá rada: Uvaľ na Hospodina svoju cestu (v. 5)

V 3. verši piesne Hrad prepevný spievame: „Knieža sveta toho trúfa si mnoho; neuškodí nám, odsúdil ho náš Pán; slovíčko ho porazí!“ **Diabol si trúfa, „naparuje sa“, no nedokáže všetko. To dokáže len Pán Boh. Dokáže aj to, že je v našom živote neriešiteľné.** Preto sa nemusíme utrápiť a byť ustarostení, ale svoju cestu - t. j. celý svoj život - zveriť Hospodinovi, (ako vravieval br. farár Grešo): „*prekotúľať*“ na Hospodina. Aj keby nás Pán Boh viedol okľukou, ako kedysi Izraelcov na ceste do zaslúbenej krajiny, je to dobrá cesta a najlepšie riešenie.

Uvaľ na Hospodina svoju cestu neznamená uniknúť z reality. Pred ňou si autor 37. žalmu nezatvára oči. Vidí, že medzi ľuďmi sú rozdiely, že

niektorí majú máličko, iní nadbytok. Je však presvedčený, že **hojnosť majetku bez Boha nie je nič závideniahodného**, pretože lepšie je málo, ktoré má človek patriaci Bohu. **V. 16:** „*Lepšie je máličko, čo má spravodlivý, ako nadbytok u mnohých bezbožných.*“ Má pravdu. NZ to ešte podčiarkuje: „*Tí, čo chcú zbohatnúť, upadajú do pokušenia a do osídla, do mnohých nerozumných a škodlivých žiadostí, ktoré ponárajú ľudí do záhuby a zatratenia.*“¹⁰ *Koreňom všetkého zla je zaiste milovanie peňazí, po ktorých niektorí zatúžili, tak zblúdili od viery a spôsobili si mnoho bolesti*“ (1Tim 6, 9 - 10).

Keď Pán Ježiš požehnal 5 placiek chleba, stačili k nasýteniu 5000-cového zástupu a ešte sa zvýšilo 12 košov odrobín (J 6, 1nn). U Mal 3, 10 čítame: „*Prinášajte celé desiatky do pokladnice a v mojom dome bude poživeň; vyskúšajte ma týmto - vraví Hospodin mocností: Či vám neotvorím okná nebies a nevylejem na vás až nadbytok požehnaní!*“

Nepopierame, že peniaze pre život potrebujeme, no nemusíme ich milovať. Sme milovať nebeského Otca, ktorý má viac ako rozdal a za to, čo máme, Mu s radosťou ďakovať.

5. Piata rada: Opusť zlosť, nevzbíkní hnevom (v. 8)

Tá vedie len k zlému. **Rozčúlenosť a nekontrolované vzplanutie hnevu dokáže v medziludských vzťahoch spôsobiť veľké škody.** Božia spravidlivosť neprichádza skrze ľudský hnev. Jákob (1M 49, 5b - 7) musel pokarhať svojich synov Šimeóna a Léviho: „*Ich zbrane sú nástrojmi*

násilia. ⁶ Nech nevstúpi moja duša do ich kruhu a s ich zborom sa mi srdce nezdrúži, lebo v svojom hneve vraždia mužov ... ⁷ Prekliaty buď ich hnev, lebo je prudký, a ich zlosť, lebo je krutá!“ Nazlostený Naamán povedal: „Či nie sú damažské rieky Abáná a Parpar lepšie ako všetky vody Izraela? Či sa nemôžem v nich umyť a byť čistý? A rozhorčený odišiel.“ (2Kr 5, 12). Keby ho do tohto zámeru neodhovorili, zostal by malomocný. Jakub (1, 19n) nabáda: „Nech je každý človek rýchly, keď treba počúvať, pomalý, keď má hovoriť, a pomalý k hnevu.“ ²⁰ Lebo hnev muža nepôsobí spravodlivosť pred Bohom.“ Svoju náklonnosť k hnevu je dobré brzdiť tým, že si vezmeme k srdcu biblické napomenutia. Kto tak nekoná, tomu platí Pánovo slovo (J 3, 36): „Kto verí v Syna, má večný život, kto však neposlúcha Syna, neuvidí život, ale hnev Boží zostáva na ňom.“

Hlavná otázka 37. žalmu

Kto bude vlastníť zem - zaslúbenú krajinu, je hlavnou otázkou 37. žalmu (v. 9 - 11.22.29)
„⁹ Lebo zlosynovia budú vyťatí, no **dúfajúci v Hospodina vlastníť budú zem.** ¹⁰ Máličko ešte, a niet bezbožníka, pozrieš na jeho miesto, a hľa, nieto ho. ¹¹ Lež **pokorní budú vlastníť zem** a radovať sa v hojnosti blaha. ... ²² **Ním** (Hospodinom) **požehnaní vlastníť budú zem,** ale Ním prekliati budú vyťatí. ²⁹ **Krajinu budú vlastníť spravodliví,** naveky budú v nej prebývať.“ Pripomeňme aj Kristove slová (Mt 5, 5): „Blahoslavení krotkí, lebo oni dedičmi zeme budú.“

Tí, ktorí sa svojvoľne odvrátili od Hospodina, sa sami pripravili o Jeho dary a napokon aj o život, ktorého je Boh zdrojom. Život nezaručí ani hmotné zabezpečenie, veď bohatstvo bez Boha sa človeku stane modlou. Nie je možné slúžiť Bohu aj mamone (Mt 6, 24). Platí (v. 25 - 27): „**Mladý som bol, a zostarel som, no spravodlivého nevidel som opusteného, ani jeho potomstvo žobrať chlieb.** ²⁶ Neprestajne je štedrý a požičiava, aj jeho potomstvo je požehnaním. ²⁷ Odstúp od zlého a rob dobre, tak budeš prebývať naveky.“

Záver žalmu sústreďuje pohľad na Boha, ktorý je istá spása spravodlivých (v. 39): „**Záchrana spravodlivých je od Hospodina, On im je útočiskom v čase súženia.**“ **Kto sa spolieha na Boha, nájde v ňom všetko.** Amen.

S použitím: Miloš Bič (NKD 1955); Výklady k SZ III (KNA), G. R. Brinke: Skizzen über die Psalmen, Študijná Biblia (Porta libri) a myšlienok Luďka Rejchrtá (Radost pri tvŕj den):

Martin Šefranko, ev. a. v. farár